

шире експанзивно, кад теже за присвајањем земљишта, које је удаљено од матице земље и то ради самог земљишта или ради емиграције. Зато је потребито проучавање океана и средоземних мора, јер се преко њих врши експанзивност. — Затим треба проучавати супротан процес: пропадања и умирања држава. Узроци могу бити разни, надошли у току историје (губитак територија, колонија, темеља за економски развитак и т. д.).

Као закључак свега овога требало би испитати, који су елементи, који помажу виталност или опстанак државе. Код држава, које су дуго показале, да имају право на своју виталност, треба се позабавити испитавањем проблема, који могу помоћи, да се виталност одржи и које су природе ти проблеми, да ли економски, јуридички, социални ит.д.

Први би, дакле, дио Политичке Географије имао да испита физиономију и политичку структуру државе, а други начин и границе њезина развитка и преображења у колико су овисни о географским условима. Један дио попуња други, па се исти докази употребљени у првом дијелу могу употребити и у другом, само их треба посматрати са другог гледишта.

На крају износи Алмађа ову дефиницију Политичке Географије: *она је наука, одређена географским факторима, о физиономији државе, њезиној географској сциктури, њезиним условима за развијак и о њезином развијку и распростирању по земљиној површини.*

И. Синдик.

II Међународни антрополошки конгрес у Прагу. — Међународни Антрополошки Институт, са седиштем у Паризу, одредио је Праг као место где се има 1924. г. одржати конгрес тога института. На конгресу нису били заступљени преставници народа т. зв. централних сила, који за сада још не могу бити члановима овога института. Најмногобројније су били заступљени Французи и Пољаци (по 22), остали народи били су престављени знатно мањим бројем (3 Руса, 2 Холанђанина, 2 Енглеза, 2 Југословена, из Швајцарске, Италије, Румуније и Сјед. Држава по 1).

Конгрес је био под заштитом Председника Републике, Г. Масарика, а са почасним чехослов. одбором састављеним од чланова владе, Председника Акад. Наука и ректора Университета.

Конгрес је отворен 14. септембра. Професор Антропологије на Прашком Универзитету, Г. Д-р Матејка предложио је за Председника конгреса Г. Капитана, Париског палеолитичара и генералног секретара Антрополошког Института. Приликом поздравних говора конгрес је поздравио у име наше групе Г. Д-р Н. Жупанић.

Прво предавање на конгресу било је проф. Л. Нидерле-а: „О пореклу чехословачког народа.“ По проф. Нидерле-у постојбина Протословена била је на северу Карпата између Висле и Дњестра. Племена из којих се развио будући чехословачки народ била су негде на западу, највероватније на Висли, поред предака Пољака и Лужичких Венда. Али већ овде било је међу њима извесних говорних разлика и проф. Нидерле сматра да већ из тога доба датирају почеци словачке гране и да је та западнословенска група уједно прелаз ка јужнословенској групи. Када су Словени почели да напуштају своје првобитно станиште, о чему се први трагови показују још у првом добу хришћанства, покренула се и западна група и један њен део населио

је — вероватно у 3. и 4. в. — области данашње Чешке и Моравске, па чак до Њитре. Овде је настављен процес диференцирања и то поглавито у дивергентном правцу између запада у Чешкој и истока на доњој Морави. На западу формира се већ у 10. в. чешки народ — концентрација племена око централнога стабла чешкога. На истоку, где већ у истоме столећу видимо јасна језична и културна оступања формира се словачка грана чије се самостално развијање у толико више врши кад почетком 11. в. већим делом и трајно долазе под власт и културни утицај урало-алтајског племена Мађара. То раздваја знатно Словачке од Чеха. Најновији политички догађаји враћају Словачке у националну и државну заједницу и тако се ствара име чехослов. нације и државе.

15. септембра отпочео је рад у секцијама и трајао до 17. Секције су биле ове: I. Морфолошке Антропологије; II. Прехисторијске Антропологије; III. Религије и фолклора; IV. Психосоциологије и Криминологије; V. Еугенике и VI. Антропогеографије и Лингвистике.

Сва предавања држана по појединим лекцијама изаћи ће у специјалном издању часописа Међународног Антроп. Института. Симултани рад секција, ограничено време конференција онемогућују прегледање рада конгреса тако, да се са самим научним делом рада конгреса може упознати тек из публикације часописа. Желео сам нарочито да известим бар детаљније о раду Антропогеографске секције. У истој су била објављена два предавања: Г. Шаломона „*Les méthodes graphiques dans l'Anthropogéographie*“, и Г. Дворског: „*La densité de la population et les produits de la terre*“. На жалост ни једно ни друго предавање није прочитано — аутори нису могли доћи на конгрес — а радови ће, како сам извештен, ући у часопис.

По броју конференција и начину рада имам утисак да је и на овом конгресу група прехистор. Антропологије била најјаче заступљена, захваљујући нарочито ауторитетима и радовима Саритана и Вегонена, испитивача француских пећина. Капитан у главном не износи неки нов, непознат материјал већ само показује и интерпретира дијализитиве свог богатог материјала прехисторијске уметности. („*L'art préhistorique dans les cavernes de la Vézère et du midi de la France*“ и „*Les représentations topographiques sur les petroglyphes et les mégalithes*“). Познат материјал, откривен у Дордоњи, близу Везерове долине још 1901. г. премаша по богатству сва ранија налазишта. На свима радовима најчешће је представљен дивљи коњ. Мање је заступљено говече, затим мамут магдаленске периоде. Виши ступањ ових радова у пећин зиду могао се развити тек у Магдаленској периоди, рађено од вештијег и више култивисаног ловца, који се због хладније климе задржавао у главном у пећини. Теме прехисторије чешке земље имали су *Buchtela* и ученици Нидерла: (*La question des camps d'urnes en Bohême*). Dr. Stocký („*Fouilles paléolithiques en Bohême*“ и „*Classification de la période néolithique la plus ancienne*“).

Секција физичке антропологије била је заузета специјалним и регионалним питањима соматологије и у многоме испуњена радовима пољских научних радника.

Чехословачка секција међународног антрополошког института желела је да се знатан део конгреса проведе и на упознавању чехословачке земље и народа. Приређене су две екскурзије: прехисторијска до Кралевог Храдца и антрополошка: Кутна Хора-Седлец. Затим заједничка екскурзија до Брна, где су прегледане моравске прехисто-

ријске и антрополошке збирке — лубање и скелетни остаци дилувијалног човека из Předmost-и као и богат палеолит. материјал.

Из Брна је учињена екскурзија у моравско село Д. Вистоницу где су недавно под Палавским Брдом, пронађени остаци великог станишта, дилувијалног доба. Учесници конгреса прегледали су терен где се врше ископавања, на коме је нађено до сада 6 мамутских костура, а поред тога и културни слој са знатно великим палеолитским материјалом и остацима костију дивље мачке, ледне лисице, ледног медведа и дивљег коња.

Богате збирке моравскога музеума, рад на ископавању нових дилувијал. налазишта учиниле су најлепши утисак на чланове Међунар. Антроп. Института и поводом тога конгрес у званичној форми даје пуно признање и честитања чехослов. испитивачима.

По Морави су чињене екскурзије ради прегледа моравског краса. Осим тога последња екскурзија била је до словачког села Ланжхота, где је задржана народна ношња и обичаји. Одлично организована екскурзија омогућава најлепше упознавање са људима, ношњом и обичајима словачког села.

Д-р Милорад Драгић.